

דקורניה מנוצה *Descurainia sophia* נמצאה שוב

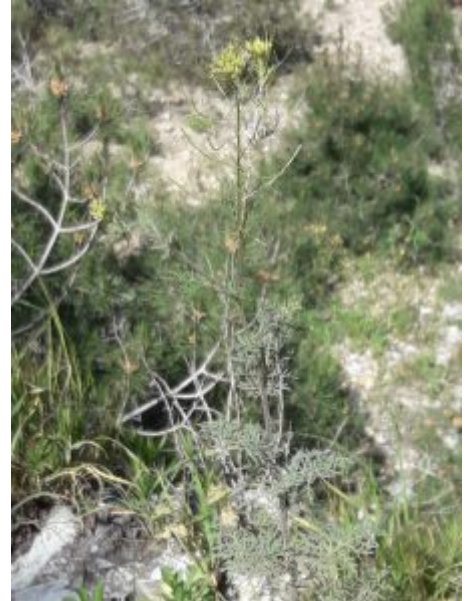
לאחר 30 שנה

יערה הכהן-פלסר, [הגן הבוטני בהר הצופים](mailto:yaarapl@gmail.com) yaarapl@gmail.com

אורי פרגמן-ספיר, [הגן הבוטני האוניברסיטאי ירושלים](mailto:fragman@botanic.co.il) fragman@botanic.co.il

פורסם: 26.3.2018

דקורניה מנוצה *Descurainia sophia* (מצליבים) נמצאה בדרום ירושלים לא רחוק מעין יעל. 18 פרטים נמצאו ב-24.3.2018 על ידי המחברת הראשונה בפארק גילה שבדרום ירושלים במסגרת טיול משפחתי. מופע הצמח הזכיר לה את הצמח האדום **דקורניה מנוצה** המוכר לה מהגן הבוטני בהר הצופים. הצמח גודל שם בטעות תחת שם אחר והוגדר מחדש על ידי המחבר השני שגם אישר את הזיהוי של הצמח בשדה.

מימין - דקורניה מנוצה באתר החדש בפארק גילה. צילמה: יערה הכהן-פלסר ©
משמאל - מיקום הדקורניה בפארק גילה (סמל אדום)

דקורניה מנוצה היא צמח נדיר ביותר בארץ שנאסף רק פעמיים בעבר (גיליונות בעשביה באוניברסיטה העברית) ונכלל בספר האדום (שמידע ופולק, 2007). בפעם הראשונה נאספה על ידי אלכסנדר איג בעמק המצלבה ב- 6/5/1926 ובפעם השניה על ידי רקפת הדר-גבאי בשולי בית צפפא בכביש העולה לגילה ב- 10/5/1987. למרות חיפושינו האינטנסיביים באתרים אלו, הצמח לא נמצא שוב עשרות שנים ארוכות. מעניין כי המציאה החדשה בפארק גילה רחוקה כקילומטר וחצי בלבד מהמציאה האחרונה של 1987.

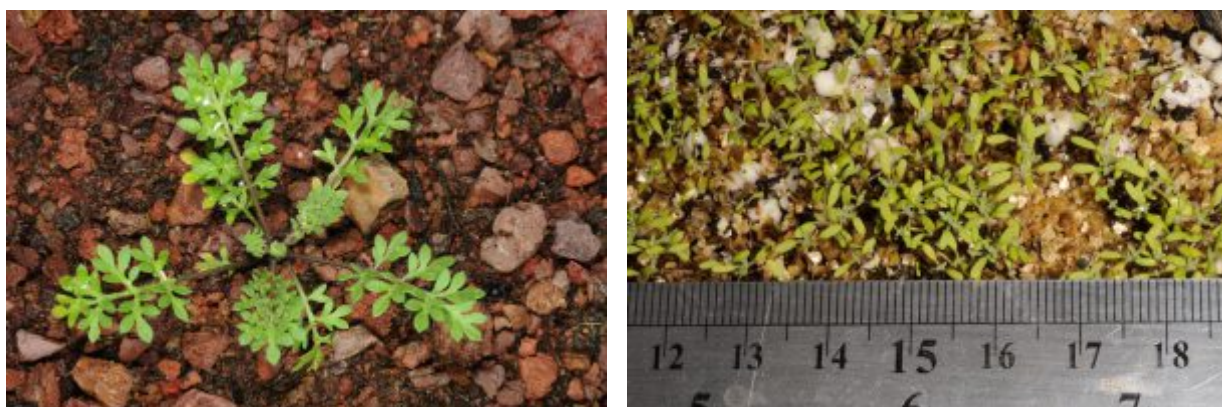
דקורניה מנוצה היא צמח חד-שנתי זקוף, קל לזהות אותו בעלים המנוצים פעמיים-שלוש לאונות צרות. הפרחים זעירים צהובים. הפירות הם תרמילים מעט קשתיים הנישאים על עוקצים ארוכים. תיאור מפורט יותר של הצמח נמצא בספר האדום (שמידע ופולק, 2007).

לפי הספר האדום (שמידע ופולק, 2007), **דקורניה מנוצה** היא צמח רחב תפוצה נפוץ באירו-אסיה הממוזגת וצמח פולש בצפון אמריקה. הוא נפוץ בעיקר בתגובה אקלימית קרה יותר מזו הקיימת בארץ. הצמח לרוב רודראלי ואופייני במזרח התיכון לבוסתנים, גנות וצידי דרכים. במעונות אלו הוא מצוי גם בעבר הירדן הגבוה ונדיר בדרום סיני. כבר בספר האדום נערך דיון האם צמח רודראלי זה הוא אפיזודי בארץ ואז אין חשיבות גבוהה לשימורו, או שהוא מקיים בנק זרעים והוא ממש על סף הכחדה ובעל חשיבות גדולה לשימור. כל המציאות של הצמח בארץ, כולל האחרונה, נמצאות בתחום בתי הגידול של חקלאות מסורתית וצידי דרכים, עובדה זו תומכת בגישה של הספר האדום שזהו צמח מקומי על סף הכחדה.

מומלץ לערוך סקר מקיף בצידי הדרכים של הרי יהודה הגבוהים ובמיוחד בדרום ירושלים, לנסות ולאתר עוד אתרים של הדקורניה. דגימת זרעים קטנה תיאסף מהצמחים שנמצאו

בפארק גילה במאי ואלו יגודלו בגנים הבוטניים בירושלים. כך נוכל לשמר אוכלוסייה קטנה זו. נדגיש כי בפרחי הדקורניה הקטנטנים מתרחשת האבקה עצמית, לכן כל צמח מייצר הרבה פירות והרבה זרעים זעירים. יתכן שהזרעים הזעירים שלו מופצים גם ברוח ולכן ישנה אפשרות של הופעה באתרים חדשים.

דקורניה מנוצה גדלה גם בגנים הבוטניים בירושלים מזרעים שמקורם באדום בדרום ירדן. נמצא כי הנביטה שלהם בינונית עד טובה בסתיו ללא טיפול מיוחד. בגן הבוטני בגבעת רם תועד הצמח בכל השלבים הפנולוגיים שלו (ראו בתמונות).

נבטים של דקורניה מנוצה בגן הבוטני בגבעת רם. צילם: אורי פרגמן-ספיר ©

דקורניה מנוצה בגן הבוטני בגבעת רם. צילם: אורי פרגמן-ספיר ©
מימין - הפרחים זעירים, לרוב מואבקים עצמית ומיד חונטים פירות.
במרכז - התפרחת אשכול צפוף בקצה הגבעול.
משמאל - הפירות מתייבשים ומפיצים זרעים זעירים.
להגדלה - לחצו על התמונות

ספרות:

שמידע א ופולק ג 2007 הספר האדום - צמחים בסכנת הכחדה בישראל, כרך א'. רשות הטבע והגנים. בעמודים 302-303.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: הכהן-פלסר י ופרגמן-ספיר א 2018 דקורניה מנוצה Descurainia sophia
נמצאה שוב לאחר 30 שנה, חדשות בוטניות, כתב-עת "כלנית" מספר 5.

[דקורניה מנוצה Descurainia sophia נמצאה שוב לאחר 30 שנה](#)